

Miloslav
Mrazík-Mráček

K o č k a
z g y m p l u

Miloslav Mrazík - Mráček

KOČKA

Z GYMPLU

Dívčí novela

Když po kamenných schodech seběhla před budovu gymnázia, májové slunce se jako zvědavé kotě něžně přitisklo k jejím bokům. Po šesti hodinách ve školní lavici to pro ni byla báječná změna. Zastavila se, přivřela unavené oči a pozvedla ruce k velkému ohnivému kotouči, který oslnivě zářil nad městem. V příštím okamžiku však za sebou slyšela řev, patřící zdivočelému stádu z oktávy. Nečekala, až ji dostihne, a rychle přešla na protější chodník. Chtěla být sama. Od rána ji bolela hlava i žaludek. A když k tomu ještě přičetla čerstvou čtyřku z matematiky, neměla náladu vybavovat se o tom, jaké plavky si letos vzít do Španělska, nebo čím pobláznit okaté Italy v Římě, myslela na tu zlověstnou čtyřku. Za pár dní ji čekal maturitní epilog, ale strašák podzimních opakovaček byl pro ni už tak reálný, že na pokec v hospodě U bílého koně nebo ve formance Pod zlatou věží neměla chuť.

Odbočila za roh školy, stačila si však všimnout, že Honza Jandáku a Masna Božka, rozchechtaní od uší až po baťohy, fofrují do parku a žvaní, jako by se spolu celý týden neviděli, ačkoli to ve třídě měli k sobě jenom přes dvě lavice. Honzova pravá ruka byla doslova přilepená na zadní kapse džínů navoněné Božky, jako by k ní už přirostla, a její levá zase přejížděla Honzovy džíny v zadní části těla způsobem hodným profesionální kapsářky. V tom se už Božka vyznala. Než si začala s Honzou, vyzkoušela si ty triky s jinými kluky. Že by v Honzových gatích kromě zmuchlaných papírových kapesníčků a mobilu našla i něco fajnovějšího, co by ještě stálo za to a mělo nějakou hodnotu, o tom se dalo pochybovat. Gymnaziální frajer byl totiž otrockou přítulností svých ctitelek už tak zhýčkaný, že se od nich nechával zvat i na pivo. A holky za Honzíka všechno ochotně zacvakaly, byl to

přeci jejich miláček, každá se snažila dostat ho. Pak ho ale drbaly, když si všimly, že si víc všímá nudných koket ze septimy a na ně kašle.

Tak teď je na řadě taky Božka, pomyslela si Jana. Dost ji to překvapilo. Honza se moc rád chlubil, že u něho bodují jenom výstavní kočky, a tím myslel ty, co měly nejen vpředu, ale v pase byly jak vosička. A když se i takové vosičky nabažil a sbalil jinou, omlouval to tím, že láska je založena na svobodném rozhodnutí dvou lidí, kteří spolu chodí, protože se milují. Každý člověk má právo zamilovat se bez jakýchkoli zábran, které by mohly být svěřací kazajkou. Svobodně přijímat novou volbu a novou lásku, to je demokratické, usmíval se a suverénně to ze sebe sypal u piva, za obdivných pohledů naivních babulí, které mu ty namyšlené žvásty baštily.

Proboha, tak už i Masna Božka! Už i na tu došlo. Jak dlouho to může trvat, než se té polotěžké váhy nabaží?

To se ptala Jana.

Podle ní oktávánský seladon už začal ztrácet vkus. Předtím přece jenom nějaký měl, to musela uznat, uměl si vybírat a mohl, protože byl jednička. Pokud ale šlo o Božčinu postavu a tvary, ta mohla směle i rozdávat. Kdyby osm až deset kilo zadarmo někomu přenechala, měla by pak všechno, co kluky a mužské přitahuje, jenže těch osm až deset kilo navíc bylo znát. A její do ruda přebarvené vlasy připomínaly oškubané koště, dobré tak na zametání chodníku. A pokud šlo o její džíny, Jana byla přesvědčena, že si je pere tak jednou za půl roku, to se dalo poznat. Jak se Honza mohl zamilovat právě do ní, když měl mnohem lepší výběr, a nejen v oktávě, ale i v septimě, a dokonce v oktávě byly už holky, co fakt vypadaly zajímavě, to nechápala. Jediným logickým vysvětlením pro Janu bylo, že u Honzíka v poslední

době vítězila chuť na uherák a debrecínskou pečení s okurčičkou nad dívčí krásou. A Božka si toho všimla, tak mu ty pochoutky ochotně servírovala z tatínkova uzenářství a lahůdkářství, a dokonce i s ubrouskem, aby si drahoušek nezamastil nos. Krasavec měl svačinku až do lavice a pokaždé s úsměvem, ať si okatý seladon pošmákne. A za to dostala Boženka na chodbě o přestávce pusinku, druhou, když přestávka končila, a než spolu vešli do třídy, přišlo ještě něžné pohlazení po zadečku.

Kluci jsou stejně trapní, pomyslela si Jana. Rádi se zaklínají bůhvíjakými velkými zásadami a ideály, mají důležité žvásty o svobodě, ale stejně u nich nakonec zvítězí žvanec.

Vzpomněla si, jak ji Honza v zimě zval na diskotéku. Předtím na ni jen občas houkl, ahoj, máš se, hleděl si jiných holek. Trochu ji to zpočátku mrzelo. Ty, co si frajer vybíral, neměly o nic víc než ona. To věděla, a nebyla namyšlená. Až začátkem prosince začal o diskotéce, jestli by s ním šla. Držel ji pitom za ruku a díval se jí do očí, jak to dělal vždycky, toho si už taky všimla. Překvapilo ji to a málem řekla, že s ním půjde, ale včas se zarazila a vymluvila se, že už něco má, že s tím nepočítala. Lhala, vůbec nic neměla, ale den předtím ho viděla, jak se na chodbě o přestávce tiskne na nohatou blondýnu ze sixty, která ani o centimetr neuhnula, ale spíš ho kolenem ještě dráždila, a tak když se zmínil o diskotéce, napadlo ji, že mu to s tou holčkou ze sixty nevyšlo a hledá náhradu. Dělat náhradnici za někoho, když to pánovi nevyjde, to ji uráželo, ať si Honzík najde někoho jiného. Když řekla ne, už ji nezval, měla od té doby od něho pokoj.

Jen ať si Honzík nabalí celé Božčino uzenářství. Ať z těch uheráků praskne. Zasmála se tomu.

„Kam to čumíš? Dávej pozor, huso!“ Řidič nákladáku si ukazoval na čelo.

„Nejsi na dálnici, balíku,“ vrátila mu našťvaně.

Vztek ji hned přešel. Třetí hodina odpolední, to byl ve městě obvyklý chaos. Začalo hromadné stěhování z fabrik, kanceláří a škol do paneláků, a taky do kaváren a hospod, aby si žízniví pracanti při káfičku a pivečku dopověděli to, co v práci už nestihli a nechtěli to nechat na zítřek. To už zas budou řešit novější informace.

Na počátku všeho byl chaos, jako by slyšela Bídáka, profesora češtiny. Z velkého chaosu nejdříve povstala věčná tma Erebos a temná noc Nyx. Tehdy v té nekonečné a hluboké tmě neměly hvězdy ještě přesně určené dráhy, i vody se neustále přelévaly z místa na místo, a všechny živly byly promíchány, protože vesmír neměl dosud pevný řád. Až potom se zrodila Země, taky Gaia, podsvětní propast Tartaros a vše oživující láska Erós. I ta se dočkala. Až poté Gaia porodila Urana, taky nebe, hory a moře. S Uranem měla dvanáct synů a dcer, dvanáct obrovitých Titánů. Když ale konečně pominul ten chaos, Uranos se zmocnil vlády nad světem. Jeho pak vystřídal Kronos. Jenže Krona posléze svrhl sám Zeus a rozdělil se o vládu nad celým vesmírem se svými bratry. Na jejich jména si zrovna nemohla vzpomenout, paměť jí vypověděla poslušnost. To se jí občas stávalo, ale netrápila se tím. Hlavně, že už neseděla v lavici a měla o jeden další den blíž k maturitě. Pak ji ale napadlo, že to byl Poseidón. Ano, Poseidón, vládce nad vodami, a podsvětí měl Hádes.

Jasně, chaosem to všechno začalo, velkým chaosem to tu jednou i skončí, pomyslela si.

Ale co tady bude potom? Nový chaos? A větší, než je ten dnešní? Jaký to bude chaos? Překvapeně se zastavila, že ji napadají takové myšlenky. Proč si tím zatěžuje hlavu? Vzdychnula; už za pár dní ji čeká maturita, a matika nic moc. Hlavně ta. Právě z toho měla v hlavě chaos.

Odbočila přes park k panelákům a jako obvykle počítala dveře do jednotlivých vchodů. Dělal to už od chvíle, kdy se naučila čísla a maminka jí cestou ze školky vysvětlovala, že ten třetí vchod, ten, co má odloupenou žlutou omítku až k jejich oknům, ten že je jejich, aby si to nepletla. Zapamatovala si to, ale teď, když se podívala k jejich paneláku, musela se zasmát; omítku už měly oloupanou skoro všechny vchody. Městský Bytový podnik asi neměl peníze, aby to nechal opravit, a nebo neměl, kdo by to udělal.

Na čerstvě posečeném trávníku pod kaštany seděla na tříkolce Alenka od sousedů. Palcem cvrnkala na zvonek a smála se, že ji zvonek poslouchá.

Ty malé holky se mají. Je jim hej, napadlo Janu. Nemusí ještě do školy, netrápí je matematika a protivní profesori. Když mají hlad, jenom si zavolají na mámu, nadlabou se k prasknutí, a pak si zas cvrnkají na zvonek a chechtají se. Asi jsem byla jako ona, přemýšlela. Už si ale nevzpomínala, jestli i ona měla takovou tříkolku. Jistě měla. A potom kolo, na kterém si párkrát taky natloukla. Teď už měla jiné, s přehazovačkou. Hračky, co po ní zbyly, tiše odpočívaly ve sklepní kóji. Už si s nimi neměl kdo hrát. Kromě těch, které s mámou kdysi probraly a darovaly nějaké místní nadaci pro rodiči opuštěné děti.

Došla k Alence a pohládila ji. Ta přestala cvrknat na zvonek, a jako by si toho pohlazení nevšimla, ztichla a pozorovala loužičku, zvětšující se přímo pod ní.

Zpozoroval to i pan Vomáčka, obtloustlý padesátník, leštící v montérkách pod hustým kaštanem modrou škodovku. Přejížděl po kapotě hadrem tak jemně, jako by se bál, aby ji to moc nebolelo, až se to Janě zdálo komické. Ale pak opatrně položil hadr na blatník, aby ho snad neušpinil, a pobaveně zavolal k otevřeným oknům ve třetím poschodí: „Haló, Dymáčkovi, praskl vám tady chladič.“

Chvíli bylo ticho, jako by to, co pan Vomáčka volal, nikdo nahoře neslyšel, ale potom právě za oknem v tom třetím patře nějaký mužský hlas zasakroval a vecpaly se do něho dvě hlavy. Ta natupírovaná s natáčkami patřila paní Dymáčkové v bílém kombiné, ta druhá jejímu plešatému manželovi.

„Sakra, jak se to mohlo stát? To není možné. Dyť je to sotva měsíc, co jsem ho vyměňoval, a utratil jsem fůru peněz,“ hučel Dymáček. „To půjdu hned zítra reklamovat.“

„Sehnal jsi za pár korun nějaký starý drek, co vydávali za nový,“ zavycítala mu žena a natáčky se jí na hlavě natřásaly. Jak se vyklonila víc z okna, její kombiné plápolalo v jarním povětří, jako by to byl prapor.

„Pepo, uklidni se zas. Nemusíš hned vyvádět,“ zasmál se pan Vomáčka chytře, že se mu jeho vtip povedl. „Tvoje modrá škodovka je na tom fajn. Je jak nová. Já myslel támhleten extra chladič,“ ukazoval k Alence na tříkolce.

„Jo takhle, Franto... Díky. Já už myslel... Kde bych na to bral. Všecko je dnes drahý. Taky to přeci víš.“ Dymáček se ulehčeně otočil a v ruce držel láhev piva. Jeho žena ale rozhořčeně vykřikla:

„Nechlastej furt,“ a na Alenku dopáleně zavolala: „Nemůžeš říct, když se ti chce? Já bych za tebou dolů došla.“

Alenka vzdorně sevřela pusou, zvonek ji přestal zajímat a Dymáček spokojeně bručel: „Já už myslel na auto. Kde bych na nový chladič vzal? Nekradu.“

„Tobě se to mluví, nepereš to,“ vyjela na něho žena a odtrhla mu půllitr od úst.

Janě to na chvílku spravilo náladu. Zamířila do chodby. Tam ale zalapala po dechu; zdi paneláku už od časného rána vyhřívalo slunce, na schodišti bylo k zalknutí. Malátně stoupala nahoru a těšila se, že hned zaleze do koupelny a osprchuje se. Potřebovala to. O čtyřce s matiky mámou mluvit nechtěla. Zase by se pohádaly. Celé odpoledne by kvůli tomu pak měla zkažené. Matinka prostě nedokázala pochopit, že všechno nejde tak, jak by si ona přála, a vysvětlit jí to byla jen ztráta času. Všechny takové debaty končily matčiným povzdechem: „Ty pořád nechápeš, že dnes ob stojí jenom ti, co mají kvalifikaci a něco umí. To už není jak za komunistů. Tenkrát ti k dobrému fleku stačila hlavně partajní legitimace. Ta ti nahradila i maturitu.“ Matka už ale neříkala, jakou kvalifikaci mají ti noví milionáři a miliardáři, co se tak dobře vyznají v řemesle tunelářském a vozí si zadky v mercedesech. Ti k tomu algebru sotva potrebovali.

Přišla ke dveřím, ale než zmáčkla zvonek, ušklíbla se, ucítila zalevnou italskou voňavku. Právě ten šmejda na sebe máma cákala už od vánoc, ačkoli sama dobře věděla, že je to jenom imitace francouzských parfémů. Dříve říkala, že to nekoupí, i kdyby to bylo jen za pár korun, a najednou to už neplatilo a ze svých názorů slevila. A nejen, že těm drekům dala přednost, asi aby něco ušetřila, s tou vůní jako by i přibrála. Její břicho to nezapřelo. V neděli kvůli tomu ani nesnídala,

v poledne sotva d'obla do dvou knedlíků, že nemá hlad, ale ve tři hodiny odpoledne šmejdila v ledničce jak hladová liška v kurníku.

„Jani, já ti nevím. Asi bych měla začít cvičit, co říkáš?“

Čím častěji o tom máma mluvila, tím méně to hrozilo.

Její vzdechy nebyly jenom kvůli dietě. Poslední rok se snad obden týkaly především jejího rozchodu s Janiným otcem a výčitek na jeho adresu, jak se zachoval, když si sbalil kufry a nechal je obě samotné. V takových chvílích si říkala, jestli se někdy vdá, nesmí dopadnout jak máma. Na to si musí dát dobrý pozor. Nebude pospíchat, aby byla co nejdřív okroužkovaná jak holub, a pak toho litovala. Když si ale svého možného nastávajícího začala představovat a dostával tvář gymnaziálního krasavce Honzíka, který teď baštil uheráky od rozteklé obarvené Božky a zapomněl na svoje zásady, do zaručených přísah a romantických předpovědí se raději nepouštěla.

Máma jí dnes neotvírala, asi zvonek přeslechla. Odemkla si sama. Batoh položila v chodbě na židli, na věšák hodila běžovou mikinu a ke kuchyni zavolala obvyklé ahoj.

„Jsi to ty?“ Pugét máminy děsné voňavky se mísil s vůní smažené cibulky. Proti cibulce nic neměla, přesto se zhluboka nadechla, aby žaludek udržela v klidu.

„No kdo jiný by to byl,“ řekla a než vešla do kuchyně, rukou si zacpala nos.

Za dveřmi klepla vařečka o rendlík a ozvalo se spokojené: „Je to už hotové. Pojď ochutnat, než ti to nandám na talíř.“

„Jo, už jdu, mami.“ Tiše vzdychla. Čekal ji zase slovní souboj při polykání zaručeně zdravé zeleninové patlaniny, plné všelijakých vitamínů, po kterých bude jak rybička. Vešla do kuchyně velikosti tříkrát

dva metry se starými sektorovými skříněmi hnědé barvy, které si pamatovala, ještě když jí byly tři roky, jako teď sousedovic malé Alence. Starý dřez, plynový sporák, malý stůl a čtyři židle. Vlastně čtyři tam byly, jedna volná, než táta odešel. Pak ty dvě odnesly do sklepa, už je nepotřebovaly. To bylo vybavení kuchyně. Máma právě nesla kouřící hrnec na stůl a přes rameno se ustaraně svěřovala: „Koupila jsem půl kila španělských paprik a kilo rajčat, taky z dovozu. Představ si, jen ty dvě maličkosti mě stály přes sedmdesát korun. Je to vůbec možné?“

„Tak proč toho tolik bereš? Já do sebe stejně nic nedostanu. Není moc dobře.“ Chytlala se za břicho, aby jí máma uvěřila.

„Prosím tě, co je to zas za řeči? Právě v tomhle věku musíš pravidelně jíst. Pak tě nebude bolet břicho. Nesmíš se odbývat.“ Ustaraný pohled všech matek se upřel na dceru. „Koukám, že máš džíny na kolena celé prodřené. To je ta vaše světová móda? Vystavujete tím všichni na odív svůj blahobyť, nebo je to cynismus?“ zeptala se matka. „Jestli se počítáš mezi ty milionáře, co se tím chtějí přiblížit bezdomovcům, měla bys aspoň vědět, že ti milionáři mají vily s bazény, soukromá letadla, a ta rozedřená kolena jsou jen falešná škraboška, jak se na oko přiblížit lidem. Takhle bys ty chodit do školy neměla.“

„Mami, proboha, co zas máš,“ ohradila se. „To je dnes přece normálka. Dnes tak chodí kdekdo. Je to prostě in. Vidíš to i v televizi.“

„Ano, to vidím. A to je teda ten tvůj in,“ řekla máma dopáleně. „To mám být ukázka toho, že kapitalismus už má prodřená kolena?“

„Mami, nech už toho,“ zaprotestovala, ale tím si nepomohla, mámu jen napružila.

„Takhle chodí jenom ty nány, co si o sobě myslí, že jsou světové. Je to ostuda. Maturantka už by na sebe měla aspoň trochu dbát. Moc toho přece od tebe nechci. Sousedí se nám pak budou smát.“

Už zase sousedi... I tenhle argument šel Janě na nervy. „Mami, myslíš, že každý je povinen oblíkat se podle gusta sousedů? Já se nestarám, co oni nosí. Je mi to úplně jedno. Kašlu na ně. Ať si chodí po ulici třeba v pyžamu,“ odsekla vzdorně.

„Jo takhle, dokonce v pyžamu,“ zamrkala máma užasle nad tím, co slyšela. „Vidím, že už jsi nějak moc přemoudřelá. Všecko víš, všecko znáš. Jenže já si myslím, že až se vdáš a budeš mít děti, taky ti nebude jedno, co na sobě mají.“ A varovně pokývala hlavou.

„Ale mami, děti, to je přece něco jiného,“ hájila se. „Mně je osmnáct.“

„Ano, je ti už osmnáct, ale chováš se, jako by ti bylo osm,“ přišla ironická odpověď. „A co to bylo za řeči před barákem? Něco jsem zaslechla.“

„Malé Dymáčkové praskl chladič.“ Jana vyprskla, nudličky papriky jí sklouzly z talíře. Rukou je hned vrátila zpátky, jednu si schválně a s odporem vstrčila do pusy.

„Proboha,“ vydechla máma. „Vždyť ty už neumíš ani jíst. A to se suverénně chlubiš, že je ti osmnáct. Jsi osmnáctileté čuně.“

„Tak promiň, čuně se tobě i talíři omlouvá,“ řekla a usmála se na mámu, aby hádka nepokračovala. To nebezpečí bylo stále ve vzduchu. A taky jí došlo, že v osmnácti už jí nesmí z talíře spadnout na stůl ani kousek papriky. V duchu se tomu zasmála, ale jen v duchu, hned zase zvážněla. Právě jí totiž začínal svatý týden. Ano, tolik všemi studenty

gymnasia očekávaný svaťák. Chtěla to vykřiknout, aby to slyšel celý panelák, ale zarazila se. Kdoví, jak by to máti zase okomentovala.

Musela si přitom přiznat, že slovo svaťák nemá moc ráda. Byla v něm ironie. Tak si ji někdy dobírala Jarka. „Ty jsi učiněný svatoušek, Janičko. Proč s námi nejdeš na pivo? Naši kluci pro tebe nejsou? Chceš klofnout pracháče? Už máš stopu?“ Začichala nosem.

„No jasně, že chci. Už to mám domluvené. Čeká mě miliardář v Hollywoodu. Chci mu být až do smrti věrná,“ popíchl Jarku.

„No ne, tak milionář. A z Hollywoodu. To bude hodně drahé panenství, které ho čeká. Jsi vyčuraná...“ Jak se Jarka chechtala, měla chuť ji praštit, ale pak si to rozmyslela a nechala ji být.

„Myslíš, že to někomu prodám za zmrzlinu nebo jeden banán, jako ty?“ Řekla to schválně. Vzpomněla si, jak se Jarka ještě v sextě tahala s jedním septimánem. Cucali se v chodbě za záchodky a ten septimán ji pak pozval na zmrzlinu.

Jarka se na ni zlostně podívala. Teď to byla ona, kdo chtěl praštit. Naštěstí zazvonil začátek hodiny, šly do třídy.

Tak svaťák byl za dveřmi. Konečně se dočkala.

Matka dojedla, odnesla prázdný talíř do dřezu, snědla všechno, co si nandala. Musela, když to bylo tak drahé. „Jo, abych nezapomněla,“ řekla a otočila se na dceru. „Pozvala nás k sobě teta. Strýc Arnošt má dnes narozeniny. Za hodinu to u nich vypukne. Jsem dost zvědavá, kdo všechno z jeho známých tam bude.“

Jen máma řekla strýcovo jméno, v Janě se rázem cosi vzpříčilo. Teta byla matčina sestra. Bydlela se svým mužem, majitelem autoservisů, až na druhém konci města. Strýc, za soudruhů vedoucí autodílny, dokázal svůj bolševický džob zprivatizovat. Když si líznul